

Aan de Commissaris van de Koning in Fryslân
de heer drs. A.A.M. Brok,
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden

Onderwerp: Melding van mogelijke schending van de Gedragscode Integriteit
burgemeester en wethouders 2024 door de burgemeester van Leeuwarden

Leeuwarden, 6 januari 2025

Geachte heer Brok,

Met deze brief meld ik u mijn ernstige zorgen over de naleving van de Gedragscode Integriteit burgemeester en wethouders 2024 door de burgemeester van Leeuwarden Sybrand van Haersma Buma. Dit naar aanleiding van zijn aanpak van een vermeend integriteitsincident rondom het raadslid van GroenLinks Pim Astro.

Onlangs heb ik u als kroonbenoemde functionaris voor het bevorderen van de bestuurlijke integriteit in Fryslân en het houden van toezicht op de burgemeesters, geïnformeerd over de klacht die ik op 18 november 2024 heb ingediend tegen de burgemeester van Leeuwarden Sybrand van Haersma Buma over zijn handelen jegens Pim Astro, na een valse beschuldiging door de raadsgriffier Frans van der Heide van een schending van de bestuurlijke integriteit.

De klacht rechtvaardigt het vermoeden dat burgemeester Buma in zijn bejegening van Pim Astro heeft gehandeld in strijd met de Gedragscode Integriteit burgemeester en wethouders 2024. Voor de volledigheid heb ik genoemde klacht bijgevoegd.

De burgemeester heeft volgens mijn beoordeling:

- **Geen zorgvuldige procedure gevolgd:** Essentiële processtappen zoals een objectief vooronderzoek en de toepassing van hoor en wederhoor niet zijn nageleefd, zoals vastgelegd in de Procesafspraken Integriteit Politieke Ambtsdragers gemeente Leeuwarden 2024;
- **Vooringenomenheid getoond:** De burgemeester heeft conclusies getrokken zonder deugdelijk bewijs of toetsing aan relevante normen, zoals vereist volgens hoofdstuk 4 van het Handboek Integriteit voor politieke ambtsdragers van decentrale overheden;
- **Onjuiste informatie verschaft:** De gemeenteraad is onjuist en onvolledig geïnformeerd over het onderzoek en de vermeende integriteitsschending.
- **Valsheid in geschrifte en smaadschrift gepleegd:** De burgemeester heeft een gespreksverslag geantedateerd en met zijn informerende brief aan de raad van 17 juli 2024 opzettelijk ruchtbaarheid gegeven aan ongefundeerde beschuldigen.

De Gedragscode Integriteit burgemeester en wethouders 2024 benadrukt dat **integer bestuur** een kernwaarde is.

De volgende punten uit de gedragscode onderstrepen het daarbij van de burgemeester verwachte gedrag:

- **Verantwoordelijkheid nemen en verantwoording afleggen:** De burgemeester heeft een bijzondere verantwoordelijkheid om zorgvuldigheid te betrachten en verantwoording af te leggen aan collega-bestuurders, volksvertegenwoordigers en burgers.
Het niet naleven van deze verantwoordelijkheid ondermijnt het vertrouwen in de rechtsstaat.
- **Respectvolle omgangsvormen:** De gedragscode schrijft voor dat de burgemeester correct, fatsoenlijk en respectvol dient te handelen, vrij van grensoverschrijdend gedrag zoals intimidatie, machtsmisbruik, misleiding en pesten. Dit geldt ook voor de interactie met raadsleden.
- **Onpartijdigheid en neutraliteit:** De burgemeester dient onafhankelijk te handelen, zonder zich te laten leiden door persoonlijke of politieke vooroordelen of geldingsdrang. Dit is cruciaal voor het behoud van geloofwaardigheid en vertrouwen in zijn ambt.
- **Zorgvuldigheid bij integriteitsonderzoeken:** De burgemeester moet een zorgvuldige procesgang waarborgen. Dat betekent:
 - Duidelijke onderzoeksopdrachten met hoor en wederhoor;
 - Transparantie over onderzoeksresultaten en stappen;
 - Neutraliteit en professionaliteit in beoordeling en besluitvorming.

Ik ben van mening dat burgemeester Buma in zijn omgang met het raadslid Astro deze normen en verplichtingen heeft geschonden.

De wijze waarop burgemeester Buma is omgegaan met de kwestie Pim Astro vertoont opvallende gelijkenissen met de gang van zaken in het eerdere integriteitsonderzoek dat hij heeft ingesteld naar het raadslid van [REDACTED]. In die zaak kwamen de volgende gedragingen van burgemeester Buma aan het licht:

- **Valse aanleiding voor het onderzoek:** Het integriteitsonderzoek tegen [REDACTED] werd gestart op basis van een melding van de gemeentesecretaris en de griffier. Uit later onderzoek bleek dat deze melding dubieus en ongegrond was. De burgemeester nam deze melding zonder enige kritische toetsing en zonder consultatie van het Steunpunt Integriteit Politieke Ambtsdragers over en initieerde een disproportioneel en schadelijk onderzoek.
- **Negeren van hoor en wederhoor:** Burgemeester Buma heeft nagelaten om [REDACTED] de gelegenheid te geven om te reageren op de conclusies van het integriteitsonderzoek voordat hij deze deelde met de gemeenteraad en de pers. Dit is in strijd met de meest fundamentele eisen van behoorlijk bestuur en de zorgvuldigheid die wordt vereist bij integriteitsonderzoek.
- **Schending van de geheimhoudingsplicht:** In de zaak [REDACTED] heeft burgemeester Buma de door de gemeenteraad opgelegde geheimhouding op delen van de onderzoeksresultaten geschonden.
Dit is niet alleen een misdrijf maar vormt ook een ernstige schending van de gedragscode.
- **Vooringenomenheid en manipulatie:** De burgemeester leek al vóór het formele onderzoek een oordeel te hebben gevormd over de kwestie. Zijn houding tijdens gesprekken met zowel [REDACTED] als in het presidium van de raad was vooringenomen en manipulatief.
Tijdens het gesprek met [REDACTED] in het kader van het vooronderzoek gaf de burgemeester blijk van intimiderend gedrag door direct aan te sturen op een

extern vervolgonderzoek zonder oog te hebben voor haar verdediging of de bredere context waarin de kwestie speelde.

- **Misleiding van de gemeenteraad en pers:** De gemeenteraad en de pers werden op een misleidende wijze geïnformeerd over de conclusies van het integriteitsonderzoek. De burgemeester gaf een voorstelling van zaken die niet overeenkwam met de feitelijke onderzoeksresultaten.
- **Machtsmisbruik:** Het lijkt er op dat de burgemeester het integriteitsonderzoek heeft ingezet om zichzelf te profileren als een daadkrachtig bestuurder, ten koste van de reputatie van een gemeenteraadslid en het vertrouwen in de gemeentelijke democratie.
- **Onttrekking aan de klachtenprocedure:** In reactie op klachten over zijn handelen heeft burgemeester Buma herhaaldelijk geweigerd om verantwoording af te leggen. Hij heeft zich daarbij onttrokken aan de formele klachtenprocedure en heeft de gemeenteraad misleid door te suggereren dat hij volgens de regels handelde. Dit gedrag getuigt van een ernstige minachting voor de beginselen van behoorlijk bestuur.

Gezien parallellen met de kwestie [REDACTED] verzoek ik u om mijn melding over het handelen van burgemeester Buma jegens Pim Astro zorgvuldig te onderzoeken en mij op de hoogte te houden van de voortgang.

De hierboven geschetste gedragingen schetsen namelijk een patroon van handelen dat de integriteit van het ambt van burgemeester en het vertrouwen in de gemeentelijke democratie ernstig schaadt.

Naast dit verzoek wil ik u ook wijzen op de relevantie van deze kwestie en ook die betreffende [REDACTED], voor de herbenoemingsprocedure voor burgemeester Buma die naar verwachting in het komende jaar zal plaatsvinden.

U heeft als Commissaris van de Koning een centrale rol in deze procedure.

In dit verband is het van belang dat alle aspecten van de integriteit en het functioneren van burgemeester Buma in de afweging worden betrokken.

Een zorgvuldige boordeling van deze melding kan bijdragen aan een volledig beeld van zijn geschiktheid voor een volgende termijn.

Ik ben graag bereid mijn verzoek mondeling toe te lichten en relevante documenten met u te delen.

Ik ontvang graag een bevestiging van ontvangst van deze melding.

Hoogachtend,

Bijgevoegd: Klacht tegen de burgemeester van Leeuwarden d.d. 18 november 2024.

Afschrift aan: de burgemeester van Leeuwarden
de gemeenteraad van Leeuwarden
de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties